

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2006-2007

3 juli 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Greet Van Linter tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de afhandeling van de rondetafelconferentie over het Brussels onderwijs	1
Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de centra voor leerlingenbegeleiding	2

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Greet Van Linter tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de afhandeling van de rondetafelconferentie over het Brussels onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, naar aanleiding van negatieve inspectieverslagen en concrete dossiers waaronder de sluiting van het Heilig-Hartcollege in Ganshoren, vroeg u een allesomvattend rapport. U voegde er meteen een nota met concrete voorstellen aan toe die enorm positief onthaald werd. Het rapport kwam er ook omdat in het komende werkjaar de onderwijsinspectie een nieuwe cyclus van doorlichtingen wil doen waarbij onder meer alle Brusselse secundaire scholen opnieuw zullen worden doorgelicht.

Op al die initiatieven volgde dan een rondetafelconferentie. In het kader daarvan richtte u vier werkgroepen op. Een eerste moet nadenken over de maatregelen die kleuterparticipatie en het gebruik van het Nederlands bevorderen en de betrokkenheid van de ouders bij de school vergroten. Een tweede werkgroep moet nadenken over de organisatie van scholen en het personeel, onder meer over het aantrekken van leerkrachten naar Brussel. Een derde werkgroep moet zich uitspreken over het talenbeleid, het evaluatiebeleid en het onderwijsaanbod. Een laatste werkgroep werkt rond ondersteuning van de scholen. Die aangekaarte thema's moeten op een zestal weken afgewerkt worden.

In het antwoord op mijn interpellatie van 31 mei laatstleden (*Hand. VI. Parl. 2006-07*, nr. C206) stelde u dat de lopende conferentie de werkzaamheden zou afronden begin juli. U beklemtoonde zelf de urgentie daarvan. Mijnheer de minister, kunt u mij een stand van zaken geven over de conferentie die 'aan het afronden' is of misschien al afgerond is? Indien de conferentie weinig en magere voorstellen zou voorleggen, wat zult u dan zelf lanceren aangezien u – en ik citeer uit uw vorig antwoord: “van het moment dat er nu is, ook echt gebruik wilt maken om die voorstellen snel te vertalen in concrete beleidsbeslissingen”?

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Ik heb me niet genoeg geïnformeerd over de stand van de werkzaamheden, maar ik

kan me inbeelden dat de tijd die vooropgesteld was, bijzonder kort is. Ik wil absoluut niet vooruitlopen op welk antwoord ook. Bovendien ken ik het antwoord niet, ik ken trouwens meestal het antwoord niet. Maar als er nog meer tijd nodig is om goede ideeën in die rondetafelconferentie tot rijping te laten komen, dan pleit ik daarvoor.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, over de praktische stand van zaken kan ik zeggen dat de meeste van de vier werkgroepen hun werkzaamheden afgerond hebben, behalve één werkgroep die vandaag, 3 juli, een afrondende vergadering heeft. Op vrijdag 6 juli zullen we proberen een synthese te maken en zullen de betrokken ministers, zijnde Brussels minister Guy Vanhengel en ikzelf, een politieke reactie geven.

Ik denk niet dat we al definitieve operationele conclusies kunnen voorleggen op een aantal punten. Er zijn een paar complexe en gevoelige punten in deze agenda. Ik ga ervan uit dat minister Vanhengel en ik vrijdag conclusies voorleggen die voor een stuk werk in vooruitgang zijn, voorlopige conclusies, bakens die uitgezet worden waarin we verder doorwerken.

Ik denk wel dat we goed gewerkt hebben. Ik deel de mening van de heer Gatz dat als er een bepaald onderdeel van de agenda meer tijd vraagt om goed te operationaliseren, we ook die tijd moeten nemen. Ik denk dat er onderdelen van de agenda zijn waarvoor we een beetje meer tijd nodig hebben dan een paar weken.

Ik ben wel blij dat we er de pas hebben ingezet, omdat we zo gebruik kunnen maken van het momentum dat aanwezig was om mensen te mobiliseren. Ik denk ook dat we goede tussentijdse conclusies zullen kunnen voorleggen.

Mevrouw Van Linter, u vroeg me wat ik zal doen als de conclusies niet beantwoorden aan de verwachtingen. Het is wat voorbarig om die vraag te stellen. Ik ga ervan uit dat de conclusies moeten beantwoorden aan de verwachtingen. Indien ik een tegenstelling zou vaststellen tussen mijn initiële verwachtingen of die van minister Vanhengel enerzijds en de reactie van het veld anderzijds, dan moeten we daarover nadenken. Ik ga daar nu echter niet van uit. Ik zal dus zeker niet op de zaak vooruitlopen.

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw goed antwoord. Ik ben blij dat drie werkgroepen hun werkzaamheden hebben afgerond en dat de vierde dat vandaag zal doen.

We hebben er ook geen bezwaar tegen meer tijd te geven voor een kwaliteitsvoller verslag. Ik heb de vraag toch willen stellen omdat we toch een aantal weken afwezig zullen zijn. We zullen de conclusies van volgende vrijdag afwachten. Dat is een zeer mooie datum, al zeg ik het zelf: het is mijn verjaardag.

De voorzitter: Ik wil u nu al feliciteren.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de centra voor leerlingenbegeleiding

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is met enige schroom dat ik in deze commissie een vraag stel over de CLB. Collega's, het is niet mijn bedoeling me te mengen in uw werkzaamheden over de verschillende taken, discussies en gedachtewisselingen over de werking van de CLB's en de link naar de scholen. Ik stel deze vraag vanuit de invalshoek van Welzijn en toegankelijke jeugdhulpverlening.

Op 19 juni 2007 heeft het Kinderrechtencommissariaat in De Schelp een lijvig kwalitatief onderzoek voorgesteld tot ontwikkeling van een vragenlijst en een bevraging van jongeren over hoe ze hulpverlening zien en wat hun vragen en behoeften zijn. Er werd ook nagegaan of ze de weg wel vinden in de jeugdhulpverlening en hoe ze die appreciëren. Het is een heel belangrijk onderzoek. Het zou goed zijn als de respectieve Commissies voor Welzijn, Onderwijs en Jeugd het rapport zouden bespreken, omdat voor de eerste keer een stem wordt gegeven aan de jongeren.

Het doel was om, 3 jaar nadat de decreten van 7 mei 2004 betreffende de integrale jeugdhulp en betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp in het parlement werd goedgekeurd, na te gaan in hoeverre de jeugdhulpverlening bekend is bij de doelgroep. Er zijn rechtstreeks toegankelijke netwerken voor jeugdhulp. Binnenkort volgt de grote discussie over

de hulp na de toegangspoort. In januari 2008 moet die in werking treden. Heel veel tijd is er dus niet meer.

In het onderzoek werd nagegaan waar kinderen en jongeren met hun problemen naartoe gaan, waar ze hulp zoeken en of ze een beroep doen op de georganiseerde hulp. De vraag was of een deel van de doelgroep ervan verstoken blijft, in welke omstandigheden naar hulp werd gezocht, enzovoort.

Uit dat onderzoek zijn een aantal verrassende dingen gebleken. Ten eerste is er de markante vaststelling dat er een groot verschil tussen de jongeren is, tussen enerzijds de nul- tot twaalfjarigen en anderzijds de twaalf- tot achttienjarigen. Op zich is dat wel normaal denk ik, maar men moet er ook conclusies uit trekken voor het aanbod aan jongeren en gezinnen.

Een andere vaststelling was dat jongeren nauwelijks een beroep doen op wat voor hen beschikbaar is – de Kinder-en jongerentelefoon, het JAC dat heel laagdrempelig is voor jongeren –, maar dat ze vooral het CLB kennen. Op die instelling doen ze heel vaak een beroep als ze problemen hebben. Waar het CLB aanvankelijk veeleer voor medisch schooltoezicht en pedagogische adviezen gekend was, lijken nu heel wat jongeren het CLB te kennen als de plaats waar ze terecht kunnen als ze ergens mee zitten. Als het de vraag is of een hulpverlening toegankelijk is, dan blijkt het CLB toch wel heel goed te scoren. We moeten daar verder op werken, omdat het CLB ook een partner uit de integrale jeugdzorg is.

In de studie verwijst men ook naar conclusies waarom jongeren het dan weer moeilijker vinden om de stap naar het CLB te zetten. Maar de bereikbaarheid en de beschikbaarheid zijn heel belangrijk, ook het vertrouwen dat men in de medewerkers kan stellen en de toegankelijkheid zonder betrokkenheid van de ouders. Jongeren hebben het gevoel dat ze zonder vooroordelen en met het nodige respect er hun vragen kunnen stellen en dat er naar hen geluisterd wordt. Het is verfrissend om te horen dat heel wat zaken wel goed werken.

Heel wat CLB's worden meer gecentraliseerd en zijn niet meer op elke locatie aanwezig. Dat is misschien een uitdaging voor de toekomst. Uit die studie is heel veel te leren. In de plenaire vergadering heeft voormalig minister Vervotte al op een aantal elementen geantwoord vanuit haar bevoegdheid in Welzijn.

Hebt u een zicht op de aard van de vragen die leerlingen stellen aan een CLB? Gaat het inderdaad over persoonlijke problemen? Wat is het profiel?

Uit de studie blijkt dat 11 percent van de jongeren nergens terecht kan. Het gaat vooral over allochtone jongeren uit het TSO en het BSO. Hoe kunnen we dit probleem verhelpen?

Het CLB is niet in elke school aanwezig en bereikbaar. Wordt daar iets aan gedaan?

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw Merckx stelt enkele terechte vragen. Daaruit blijkt toch dat het CLB een belangrijke actor is, die het schoolse gebeuren overstijgt.

In het verleden heb ik al vaak opgemerkt dat ik blijf betreuren dat er nog steeds een overlapping is bij de werking van de CLB's. Omdat CLB's zuil- en netgebonden zijn, moeten ze een vrij groot gebied bestrijken. Ik hoop dat de geesten zullen rijpen om, qua territorium, te zorgen voor eenduidige CLB's, die in een kleiner gebied, voor alle scholen in dat gebied kunnen functioneren. De tijd is daar misschien nog niet rijp voor. Ik sluit me aan bij de vraag omdat de laagdrempelige aanpak in de vraag toch ook aan bod komt.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Ook ik wil me aansluiten bij de pertinente vraag die mevrouw Merckx stelt naar aanleiding van de studiedag. Het CLB speelt eigenlijk een zeer grote rol, niet alleen bij de oriëntering, maar ook bij het probleemoplossend handelen in het TSO, het BSO, het ASO en alle andere onderwijsvormen.

Er zijn drie problemen. Zo is er het probleem van de bezetting. Ik merk dat heel wat CLB's klagen over het feit dat te weinig mensen te vaak bevraagd worden. Het aantal personeelsleden zou opgetrokken moeten worden om een antwoord te kunnen geven op de vele vragen. Het aantal vragen neemt ook toe omdat er meer problemen zijn, zoals blijkt uit die studie.

Daarnaast is er het probleem van de toegankelijkheid en de bereikbaarheid. Er zijn inderdaad scholen waar de CLB-medewerker permanent aanwezig kan zijn, omdat de faciliteiten er voorhanden zijn. Dat zijn toch wel heel belangrijke aspecten om het drempelverlagend werken te bevorderen. De leerlingen moeten een grote vrijheid hebben om contact te nemen met de CLB-medewerker. Dat moet ook los van de school mogelijk zijn.

Ten slotte pleit ik ook voor een herziening van de periodes wanneer het CLB niet bereikbaar is. Er zijn nu eenmaal vakantieperiodes. Tijdens de vakantie is de nood echter hoog. Op dat moment is het echter moeilijk om die mensen te contacteren. Ouders moeten de mogelijkheid hebben om tijdens bepaalde uren 's avonds aan te kloppen bij het CLB om te praten over de problemen inzake de oriëntering.

De medewerkers hebben recht op vakantie. Toch moet het mogelijk zijn goede afspraken te maken.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, mevrouw Merckx vroeg me in haar schriftelijke aankondiging van haar vraag om uitleg, in welke mate we bezig zijn met de uitvoering van het regeerakkoord. De afstemming tussen de eerste- en de tweedelijnszorg, of, zoals mevrouw Merckx het uitdrukt, de nulde-, eerste- en tweedelijnszorg, komt in verschillende dossiers aan bod. Zo komt de taakverdeling tussen de school en het CLB zeer nadrukkelijk aan bod in het dossier leerzorg.

Voor de CLB's heb ik in februari 2007 een discussienota gelanceerd over het CLB-profiel. Vorige week ontving ik het VLOR-advies over deze discussienota. Daarnaast heb ik ook vanuit verschillende hoeken commentaren, suggesties en opmerkingen ontvangen. Met een helder CLB-profiel komt er meer duidelijkheid over wat school, leerling en ouders van de CLB's mogen verwachten. Uiteraard wordt met het nauwkeurig beschrijven van het profiel van de CLB's ook richting gegeven aan wat verwacht wordt van een goede leerlingenbegeleiding op school.

Aan de andere kant van de hulpverlening speelt de CLB-sector mee binnen de integrale jeugdhulp, waarbij het aanbod werd vastgelegd in modules. Dat is bij uitstek een proces van afstemming. Met de onderwijskoepels, de CLB's en de pedagogische begeleidingsdiensten wordt momenteel onderzocht hoe en op welke manier er kan worden gecommuniceerd over integrale jeugdhulp binnen het brede onderwijsveld.

U vroeg of ik over gegevens beschikte vanuit de CLB's over de aard van de vragen die leerlingen stellen. U vroeg ook of die voornamelijk over persoonlijke problemen gaan en wat het profiel is van de jongere. Voorlopig beschikken we niet over systematische gegevens over de aard van de vragen waarmee leerlingen aankloppen bij een CLB. Zo is het momenteel niet mogelijk na te gaan wat het profiel is van 'de jongere' die bij het CLB aanklopt. In principe kan elke leerling die ingeschreven is in een school die een contract heeft afgesloten met een CLB, terecht bij dat CLB voor een onthaal, een vraagverheldering, een begeleiding. Ook ik vind een goede registratie op dat vlak noodzakelijk. Er wordt dus verder aan gewerkt. In jaarverslagen van individuele CLB's wordt daar wel over gerapporteerd, maar deze rapportering is nog niet afgestemd en onderling vergelijkbaar.

Ik kan u wel melden dat er op dit ogenblik een OBP-WO-onderzoek loopt over 'Tevredenheid van cliënten in de Centra voor Leerlingenbegeleiding: ontwikkeling van een instrumentarium' door professor Karine Verschueren en anderen. Dit onderzoek zal worden afgerond in het najaar. De gegevens die naar aanleiding van dat onderzoek werden verzameld, zullen ongetwijfeld informatie bevatten over deze problematiek.

U zegt dat uit het onderzoek van het Kinderrechtencommissariaat blijkt dat zowat 11 percent van de jongeren nergens terecht kan. Het gaat dan vaak om allochtone kansarme jongeren hoofdzakelijk uit het TSO en BSO die kampen met persoonlijke problemen. U vraagt of ik speciale, aparte inspanningen doe om die jongeren te bereiken met het hulpaanbod van de CLB's. Ik veronderstel dat uw vraag betrekking heeft op pagina's 32 en 33 van deel 2 van het rapport van het Kinderrechtencommissariaat. Hier lees ik dat de onderzoeksvraag als volgt geformuleerd wordt: "Vooreerst gaan we na welke redenen de 11 percent van alle jongeren aanhalen om met hun problemen te blijven zitten, het aan niemand te vertellen of bij niemand uit hun omgeving hulp te zoeken." De vraag die u stelt, vertrekt vanuit een interpretatie dat er onvoldoende aanbod is.

Vooraleer conclusies te trekken uit dit toch vrij breed opgevatte onderzoek wil ik dit eerst eens grondig bestuderen en alle relevante interpretaties onderzoeken. Ik heb mijn administratie gevraagd hierover samen te zitten met het Kinderrechtencommissariaat om tot een gesprek te komen over de plaats van de CLB's binnen dit onderzoek.

Ten slotte stelt u in uw schriftelijke aankondiging van uw vraag om uitleg dat jongeren tijdens de school- of pauze-uren kunnen langslopen bij het CLB. Dat draagt ongetwijfeld bij tot het feit dat het CLB zo populair is, omdat de ouders op die manier niet hoeven te weten dat hun kind een beroep doet op een hulporganisatie. Dat is volgens u een van de punten die jongeren belangrijk vinden. Een van de vaststellingen is dat de CLB's niet in elke school of locatie van de school aanwezig en bereikbaar zijn. U vraagt of ik de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de CLB's zal verhogen nu deze resultaten bekend zijn, en op welke manier en op welke termijn.

In algemene zin kunnen we stellen dat het niet mogelijk is om met de huidige totale omkadering in de CLB-sector een permanente beschikbaarheid in alle scholen te realiseren. We gaan dan ook uit van een sterke samenwerking tussen het schoolteam en het CLB voor de begeleiding van leerlingen. De aanwezigheid van een CLB op een school is afhankelijk van de concrete afspraken die werden gemaakt tussen school en CLB. Dit kan vastgelegd worden in het beleidsplan of -contract. Een grondige studie van het rapport, waarover ik zonet al sprak, moet ons toelaten om de beschikbaarheid en bereikbaarheid van het CLB beter te beoordelen en eventueel bij te sturen.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Ik zou zeggen: wordt vervolgd. Ik vind het goed om eens met het Kinderrechtencommissariaat samen te zitten en na te gaan wat de plaats van het CLB binnen dit onderzoek was. Het is duidelijk dat het veeleer gefocust was op andere

hulpverlening en veeleer op de welzijnssector. Elke verdere uitklaring is zeker aangewezen.

Toch zou ik nogmaals willen benadrukken dat ze een belangrijke plaats innemen. Ook Welzijn kan daaruit leren. Er moet een permanent gesprek zijn met Onderwijs. Het gaat daarbij niet enkel over het niveau van de hulpverlening, maar ook over de preventie op het moment dat de jongeren nog niet echt kampen met problematische situaties. De oplossingen moeten dan op een zeer laagdrempelige manier aangeboden worden.

Het is dan ook goed af en toe van de media te vernemen dat jongeren het wel zien zitten met hun ouders en dat de jongeren dikwijls wensen dat de ouders bij de zaak worden betrokken. Jongeren willen au sérieux genomen worden. Daarvoor moeten nog stappen worden gezet. Wat dat betreft, willen we nog verdere ondersteuning bieden. Ik neem aan dat we, als de integrale jeugdhulp aan bod komt, verder gebruik zullen maken van de informatie van zowel minister Vandenbroucke als die van het onderzoek.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, in het kader van het lopende onderzoek over het CLB vraag ik u in overweging te nemen om, waar nodig – waarschijnlijk op verscheidene plaatsen –, het personeelsbestand uit te breiden om te zorgen voor de lokale opvang in de scholen vanuit de geëigende organen. Ik weet dat dit niet iets is voor morgen. Ik hoop wel dat die oproep de moeite van overweging waard is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
